

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DAG, MENEERTJE OOIEVAAR !

1880

Blijspel in 3 bedrijven

door

GASTON VAN DER GUCHT

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1990

(N° 1856)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:
I.B.V.A. "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk Depot D/1990/220/47
ISBN 90-385-0046-7

© 1990 Toneelfonds J. Janssens/Gaston van der Gucht

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

KORTE INHOUD

Het dorp heet Cicogna. Het ligt in de omgeving van Genua. Een klein, lief nest dat je doet denken aan chianti, druiven en zon.

De juiste vertaling van Cicogna is ooievaar.

Je kunt je wel voorstellen dat dit dorp in de verbeelding van kinderen en jonge mensen veel betekent. Men praat zoveel over de "ooievaar".

Men heeft in Italië ook nog andere dorpen met haast gelijkklinkende namen als Cicognara bij Mantova, Cigonolo bij Cremona, Cicognola bij Pavia en Ciconio bij Torino. Bijna gelijkklinkende namen, ja, maar het betekent niet hetzelfde. Ooievaar is de mooiste naam die een dorp kan hebben, Gastone Pavione is er postmeester. Dagelijks ontvangt hij stapels post en de brieven rangschikt hij naar de inwoners van het dorp voor wie ze bestemd zijn. Eén stapeltje blijft altijd liggen. Die zijn voor meneertje Ooievaar. Die brieven beschouwt Gastone Pavione als zijn persoonlijke correspondentie. Hij beantwoordt ze zelfs. Misschien ook omdat hij geen andere brieven te beantwoorden heeft. Wie denkt er aan een verstokte vrijgezel zoals hij is? Of moet ik schrijven aan drie verstokte vrijgezellen?

Buon giorno, cara cicogna!

DEKOR

Het decor toont een woonkamer van de gebroeders Pavione. Beneden hebben we een ruime leef- en werkkamer waar de gebroeders zich ophouden. Een deur achteraan die naar de tuin leidt. Die tuin moet je dwarsen om in het huis te komen. Er is een deur voor de keuken en een deur voor de gastenkamer.

Boven zijn er drie deuren. De slaapkamerdeuren van de drie gebroeders. Daar is hun eiland, waar ze zich met hun privézaakjes bezighouden.

Er is een ruime trap (of twee trappen) die naar boven leidt.

Een zithoek en een werkhoeke voor Giovanni.

Verder doodgewone meubelen.

Je merkt dat er geen dame in huis is.

PERSONAGES (2 dames en 6 heren)

Gastone Pavione, postmeester van het dorpje Cicogna

Roberto, zijn broer, secretaris van hetzelfde dorp

Giovanni, dichter, de jongste van de drie broers

Teresa Cicogna

Senor Fracadelli, uitgever

Rosa Marinetti

Cino da Pistoia, notaris

Carlo Amati

EERSTE BEDRIJF

(Voormiddag.

Giovanni zit in de werkhoek. Hij ordent enkele papieren op een bureau. Op dat bureau staat een schrijfmachine. Er zit een blad in de machine want Giovanni schrijft een toneelstuk. Het toneelstuk van hem en zijn broers en het dorpje Cicogna.

Gastone komt langs de middendeur de kamer in. Hij draagt een bundeltje brieven, DE brieven. Hij wil naar de trap om de brieven naar zijn kamer te dragen. Hoewel de broers evenzeer voor deze brieven geïnteresseerd zijn, en zich blijven interesseren, zijn ze toch van hem alleen.)

GIOVANNI: *(schijnbaar onverschillig)* Zijn er veel?

GASTONE: Zeven.

GIOVANNI: Zeven!

GASTONE: Het kunnen er ook acht of negen of tien zijn, wat verschil maakt dat voor jou?

ROBERTO: *(is bovenaan de trap verschenen en heeft het gesprek gehoord)*
Eigenlijk maakt het niets uit. Alleen misschien dat de wereld zijn geloof in de ooievaar verloren heeft. Als ze het geloof in de heiligen verliezen zal de mythe van de ooievaar ook wel verdwijnen.

GIOVANNI: Misschien werd het tijd.

ROBERTO: Om mooie dingen te laten verloren gaan is er altijd tijd genoeg.

GASTONE: Wie zegt nu precies dat het geloof in de ooievaar verloren gaat?
Er zijn toch nog altijd zeven brieven. Komen er in Cicognara brieven? In Cigonolo? In Cicognola? Neen! De brieven komen hier. In Cicogna. Zeven zijn er. Jullie zaten erop te wachten. Jullie weten het nu: zeven!

ROBERTO: Vroeger waren er meer. Misschien wel zeventig.

GASTONE: Zeven blijft zeven. Dat is mij voorlopig voldoende.

GIOVANNI: En duur genoeg.

GASTONE: Wou je daar weer op terugkomen?

GIOVANNI: Ik zeg het alleen maar.

GASTONE: Je zegt het alleen maar. Maar je doet niets anders. Iedere morgen sta je hier om te zien hoeveel brieven ik ontvangen heb en dan hoor ik je steeds onverminderd hetzelfde vragen: "Hoeveel brieven

waren er vandaag?" Sancta Maria, ik vraag je toch ook niet wanneer dat eerste snertboek van jou verschijnt.

GIOVANNI: In het najaar. Tegen de boekenbeurs van Genua.

ROBERTO: Laten wij hopen.

GASTONE: Sancta Maria, tegen de boekenbeurs in Genua! Hoeveel jaar zeg je dat al? Vorig jaar ben ik naar de boekenbeurs geweest samen met Felice Campone. Ik zeg tegen hem: laten wij eens gaan kijken naar dat boek van mijn broer. Heeft je broer een boek geschreven?, vraagt Felice, want Felice is een man die veel van boeken houdt. Duizenden heeft hij er gelezen. Ja, zeg ik, mijn broer Giovanni heeft een boek geschreven over ons dorp. Jaren heeft hij eraan gewerkt en het zal het eerste behoorlijke werk zijn dat hij ooit heeft gedaan want anders is hij te lui om zijn dikke kont op te heffen. En weet je wat Felice mij antwoordde? Je broer is een schijtzak, die is alleen maar goed om in de voormiddag chianti te drinken in de kroeg en 's avonds naar Genua te trekken, niet om boeken naar de boekenbeurs te brengen, maar om achter de rokken van de wijven uit de stad aan te zitten. Een verkwister is het die nog moet bewijzen dat hij een boek kan schrijven. Dat zei Felice.

GIOVANNI: Felice is een dwaas. Hij zegt dat hij duizenden boeken gelezen heeft, maar dat kan iedereen zeggen. Waar zou hij die boeken vandaan halen? Dat vraag ik je: waar haalt hij die boeken vandaan?

GASTONE: Waar hij die vandaan haalt? Laat mij niet lachen kereltje. Felice heeft een kamer zo groot als deze kamer hier en al de wanden zitten vol boeken.

ROBERTO: Heb jij dat gezien?

GASTONE: Waarom?

ROBERTO: *(is ondertussen van de trap neergedaald)* Ik vraag of jij dat gezien hebt. Als je iets vertelt moet je dat gezien hebben of alleszins er zeker van zijn dat het waar is.

GASTONE: Het is waar.

ROBERTO: Dus heb jij het gezien?

GASTONE: Sancta Maria, daar heb je die onderzoeksrechter weer. Jonge, jonge, ze hebben je een verkeerd beroep aan je hals gebonden. Ze mochten van jou geen gemeentesecretaris gemaakt hebben die hele dagen met zijn lange neus in die saaie boeken moet pluizen. Ze

hadden van jou agent moeten maken of commissaris van Genua, dan kon je overal je snoet in steken.

ROBERTO: Dus je hebt de boeken niet gezien?

GASTONE: Boeken, boeken, boeken, Felice heeft het me verteld en als Felice iets vertelt dan is het de waarheid. Duizenden boeken heb ik gelezen, zegt hij, en dan geloof ik hem. Hij is de verstandigste man van het ganse dorp.

GIOVANNI: Omdat hij onderwijzer is.

GASTONE: Hij is geen onderwijzer, hij is leraar. Onderwijzer is geen leraar.

ROBERTO: Dat is hetzelfde.

GASTONE: Dat is niet hetzelfde. Onderwijzer is onderwijzer en leraar is leraar.

ROBERTO: Mooie bepalingen. In jou is een wetenschapsmens verloren gegaan.

GASTONE: Duizenden boeken, zegt hij, heb ik gelezen, en als ik één mens in gans Cicogna geloof dan is het Felice Campone.

GIOVANNI: Juist. Laat hij jou maar vertellen dat hij duizenden boeken gelezen heeft. Ik geloof er geen snars van, geen sikkepit. En trouwens, wij praten niet over de rotboeken van Felice Campone, want iedereen weet dat hij een opgeblazen kikker is, maar... ik heb alleen aan jou gezegd dat je ooievaartjesliefhebberij een duur zaakje wordt. Een zeer duur zaakje.

GASTONE: Een kerel die hier hele dagen op zijn luie kont zit af te wachten of de muze ooit haar liefallig oog op hem wil slaan en met hem naar bed wil, is voor zijn twee broers ook een duur geval.

ROBERTO: Vooral als hij zoveel van wijn en meisjes houdt.

GIOVANNI: Zo?

GASTONE: Ja, zo.

GIOVANNI: Jullie vergeten iets, lieve broertjes.

ROBERTO: Wat?

GIOVANNI: Wie maakt de spaghetti? Wie kookt de rijst? Wie braadt het vlees zodat jullie er als hongerige gieren op aanstormen, wie vangt de gebraden kippetjes voor jullie luilekkermondjes? Wie?

GASTONE: Sancta Maria, hij doet wat.

GIOVANNI: Ja, heb ik altijd gedaan. Dat mijn boek nooit tijdig klaar komt is omdat ik met de materiële zorgen voor jullie beiden zit. Ik zit aardappelen te schillen in plaats van te schrijven.

ROBERTO: En ook je zorg om je meiden, om Clara, om Rosita, om Sofia, om Maria, om tralala.

GIOVANNI: Ja, dat is nu precies je nijdigheid, dat weet ik broertje, dat weet ik. Meisjes zijn jouw beste kant niet.

GASTONE: Die van jou wel, veronderstel ik...

GIOVANNI: En ook die van jou niet, broertje.

GASTONE: Noem mij niet broertje. Ik ben hier de oudste.

GIOVANNI: Precies, en Roberto is twee jaar jonger dan jij. Ik ben het late ei in het nest of de laatste lente van mijn vader. Maar jullie afkeer voor de vrouwtjes...

GASTONE: Wij hebben geen afkeer voor de vrouwtjes. Mama mia, wat haal jij in je hoofd?! Afkeer voor de vrouwtjes. Bij welke behoorlijke man komt dat voor? Zelfs niet bij de Paus van Rome!

ROBERTO: Wij hebben respect voor de vrouwen. Alleen maar respect.

GIOVANNI: En daarom gebruiken jullie mij als huisvrouw. En honderd keer per jaar, wat zeg ik, per jaar? Honderd keer per maand, per dag soms, moet ik horen dat ik een nietsnut ben en jullie fijntjes de kaas van het brood eet. Maar dat ben ik moe, broertjes. Ik ben hier niet nutteloos. Angela Cavallera is hier een maand dienstmeid in huis geweest. Een maand. Horen jullie? Een maand! Jullie kennen toch Angela Cavallera nog? En wat gebeurde er toen die arme vrouw een maand lang jullie grilletjes en buien had verdragen? Ze liep het dorp uit en ging meid spelen bij een oude pastoor in het dorpje dicht bij Massa Maritima, een oude gierige vrek waar ze zeer weinig te vreten krijgt, maar daar houdt zij het nu al jaren uit. Al jaren. En jullie zouden mij verwijten dat ik in de voormiddag een glas chianti drink bij Carlo Amati ("In de Zoete Wijndruif"), waar de mooiste bazin van de wereld achter de toonbank staat, en 's avonds uitzwerf naar Genua, waar duizenden mooie meisjes langs de straten lopen? Als jullie die meiden hadden gezien en gewaardeerd, dan was er hier nu een flinke huisvrouw in het nest en moest ik mijn zoete jeugd niet opofferen om voor jullie ajuinsoep te koken en wasjes te slaan van jullie vuile onderbroeken. Trouwens, jullie gaan ook allebei "In de Zoete Wijndruif" chianti drinken. Niet omdat de burgemeester jullie daar inviteert, maar omdat Paola de mooiste ogen van de wereld heeft. De mooiste ogen van de wereld!

GASTONE: Wij zitten niet te kirren als duiven als wij in de ogen van Paola Amati kijken. Wij gaan er inderdaad binnen met relaties. Relaties, versta mij niet verkeerd. Geen vrouwenrelaties maar zakenrelaties.

GIOVANNI: O, ik hield mijn hart al vast als ik veronderstelde dat jij ging zeggen mannenrelaties. Vooral omdat jij op taal ook al niet zo vast zit. 't Is nooit je sterkste kant geweest.

GASTONE: Neen, ik heb niet de pretentie te vertellen dat de goden mij uitgezocht hebben om de begenadigde dichter te spelen. Maar ik zal zeker één van deze dagen geen flink pak rammel oplopen van Carlo Amati. En reken er maar op, dat als ik het zelf voor mijn eigen ogen zag gebeuren, ik geen hand zou uitsteken om je te helpen. Hij mag voor mijn part al je ribben breken.

GIOVANNI: Carlo Amati is mijn vriend, maar dat begrijpen jullie niet.

ROBERTO: Nee, omdat wij de handtastelijkheden van jouw platonische liefdes kennen. Zeer goed kennen.

GIOVANNI: Zo? Wie ging er een avondje uit in Genua en kwam met een dichtgeslagen oog naar huis? Wie was dat? Wil ik je geheugen opfrissen, broertje?

ROBERTO: Dat was het einde van een discussie over voetbal. Doodgewoon voetbal. De één helft van het café voetbalde voor InterMilaan en de ander helft voor A.C. Milaan. Toen hebben wij het geval daar maar beslecht. Op de vuist. Maar met vrouwen had dat helemaal niets te maken.

GASTONE: Ik heb Felice Campone dat wel anders horen vertellen.

ROBERTO: Felice Campone is een blaaskaak. Hij denkt zeker omdat hij duizend boeken heeft zoals hij beweert, dat hij er maar lustig mag op los liegen. Trouwens , dat van die duizend boeken is ook gelogen, want ik ben eens in zijn huis geweest. Duizend boeken, laat mij niet lachen. Ik heb meer boeken dan die kerel ooit in zijn leven heeft gezien.

GASTONE: In het gemeentehuis zeker?

ROBERTO: Ja, in het gemeentehuis. En daar ga ik nu heen. Het is mijn tijd. Ik heb meer te doen dan ajuinsoep te koken of brieven te schrijven naar kindertjes die in ooievaars geloven.

GASTONE: Zo? En wat zou je nu doen als ik je de brieven voor jou en de burgemeester niet meegaf? Terwijl jij met je wellustig lijf in je nest lag te draaien heb ik de brieven van het ganse dorp al gesorteerd.

Mijn briefdragers lopen nu reeds langs de staten van Cicogna, omdat ik een naarstig man ben en reeds uren netjes brieven zit te rangschikken. En dat ik mijn correspondentie wil beantwoorden, dat is mijn zaak en daar hoef jij je niet mee te bemoeien. Ik weet dat ik ergens een rol speel voor onbekende kinderen die ook Sinterklaas of het Kerstmannetje spelen. Alleen is mijn terrein niet zo universeel. Daar ben ik mij zeer goed van bewust.

GIOVANNI: Gracia Maria, het is zo al duur genoeg!

GASTONE: En ook dat liedje ben ik beu! beu! beu! Versta je mij, Dante Alighieri? Verdwijnt jij maar naar de hel. *(kwaad naar boven af. Verdwijnt in zijn kamer)*

GIOVANNI: Mooi, die rust hebben wij vanmorgen weer veroverd.

GASTONE: *(verschijnt na enkele seconden weer)* En je brieven liggen klaar in de hall. Je zal weten hoe je je voormiddag moet doorbrengen.

ROBERTO: Rotzak. *(gaat eveneens weg)*

(Als de twee broers de kamer hebben verlaten, Gastone is naar boven geklommen om zijn brieven te lezen en te beantwoorden en Roberto is met de dagelijkse correspondentie naar het gemeentehuis, wordt het licht op de scène gedoofd en Giovanni zit alleen in het licht van een schijnwerper. Er vloeit zachte Italiaanse muziek)

GIOVANNI: Zo, die rust hebben wij dan alweer. Zoals iedere morgen als ze weg zijn. *(alsof hij plots het publiek in de zaal bemerkt)* O, pardon, jullie zijn er al? Mooi, dan heb je al kunnen kennismaken met mijn twee broers en met mij en eigenlijk heb je de traditionele ochtendscène gehad, voor het stuk begint. Dit is het stuk dat ik hier nu op deze machine aan het schrijven ben. Soms denk ik dat ik eigenlijk niet kan schrijven omdat er hier in Cicogna niets gebeurt. Dat mijn talent hier niet kan openbloeien. Dat mijn talent opdroogt. Wat kan er gebeuren? Felice Campone vertelt over zijn duizend boeken en niemand gelooft hem. De mooie Paola Amati kijkt iedereen verleidelijk aan met haar schitterende ogen terwijl ze vlijtig Chianti rondschenkt en haar man te leuteren staat over politiek en andere onbenulligheden. De wijnboeren kweken hun druiven en maken zich alleen maar bezorgd over het goede of slechte weer en hun groter wordende zonen en dochters. En de

vrouwen kletsen, kletsen, kletsen over alles en iedereen. Dat is net als in gelijk welk ander dorp van de wereld. De zondag gaan wij naar de mis in het kerkje van vader Antonio, die zeer sterk op Franciscus van Assisi lijkt want hij praat ook voortdurend over vogels en vissen. En één keer per jaar eren wij onze doden. Ook hen die nutteloos in nutteloze oorlogen gevallen zijn. Jonge mensen die hielden van Cicogna, van de wijn en van de meisjes. Arm zijn wij allemaal, behalve de wijnboer Giorgio Calzabini, die tegen de bergflank woont en waar de armsten van de streek werk vinden en Marcella Vallotti, onze tante, die met mijn vaders halfbroer Alberto Pavione getrouwd is geweest. Alberto is zeer jong, kinderloos gestorven en Marcella Vallotti werd meid van een Curie-kardinaal in Rome. Mijn tante heeft de vertwijfelde man op zijn sterfbed de hemel beloofd als hij al zijn schatten aan de armen uitdeelde. Dat heeft hij dan ook gedaan. Daarmee is ze nu rijk. Steenrijk! Je weet wel: onder de armen. Nu is ze ziek, al jaren, en eigenlijk is er geld en rijkdom genoeg om ons alledrie, Gastone, Roberto en mijzelf, een gelukkig leventje te verschaffen na haar heengaan. Maar, zie je, met zo'n oude eigenzinnige tante weet je nooit. Soms zegt ze dat ze van mij het meest houdt, maar dat is allemaal maar als ze sentimenteel wordt en aan haar oude geheimzinnige vrijer Matteo Bandello denkt. Ze noemt nooit zijn naam en ze denkt dat niemand weet dat hij jarenlang bij haar over de vloer kwam, maar het ganze dorp heeft er zijn verhalen over en zijn anekdotes. Eén ervan is dat Matteo eens op de loop moest, midden in de nacht, omdat de curie-kardinaal meende dieven te horen en dan is hij in de donkere nacht in de hofvijver gesukkeld. De kardinaal kwam ook in de hof naar de dieven zoeken, maar Matteo kon niet uit de vijver kruipen enerzijds omdat hij de kardinaal dan alles zou moeten opbiechten over zijn geheime amourette met tante en anderzijds omdat je niet behoorlijk gekleed bent als je onverwachts van je geliefde wegvlugten moet. Toen Matteo Bandello stierf heb ik een doodsantje voor hem opgesteld. Dat vond ze mooi. Zeer mooi. Ik wed dat ze dat santje iedere dag herleest. Maar ja, praten kan iedereen en jullie zijn niet naar hier gekomen om naar mijn praatjes te luisteren. Nu moet ons stuk eindelijk beginnen.

(Het licht gaat weer aan over de ganse scène. Giovanni typt op de schrijfmachine. Rosa Marinetti komt ongemerkt op)

ROSA: Meneer... meneer.

GIOVANNI: O, Rosa, ben jij het? Is er iets? Je doet zo nerveus!

ROSA: Mag ik even binnenkomen?

GIOVANNI: Jajajaja, ga zitten. Ga zitten.

ROSA: Ik kan niet zitten, meneer. Ik heb weinig tijd. De heilige maagd weet dat een dienstmeisje een zwaar leven heeft, en ons Heer bespare mijn kind dat het ooit dienstmeid moet worden. Nooit tijd! Nooit gedaan! Noch dag, noch nacht en vooral nu, nu mevrouw zo achteruitgaat. Je zou bijna kunnen zeggen zienderogen.

GIOVANNI: Verslechtert ze, Rosa?

ROSA: Meneer, iemand die vraagt: "Ga eens naar mijn neef Giovanni en zeg hem dat hij een doodsantje voor mij moet opstellen. Onmiddellijk." Is zo iemand gezond? Dat vraag ik je. Is zo iemand gezond?

GIOVANNI: Neen, Rosa, neen.

ROSA: Aan wat denkt zo'n mens? Dat is natuurlijk de vraag. Aan wat denkt zo'n mens?

GIOVANNI: Ja, dat weet ik niet. Misschien aan de dood.

ROSA: Natuurlijk aan de dood. Waaraan zou ze anders denken? De dood, zeg ik, de dood. Gelukkig heeft mevrouw altijd eerlijk en godsvruchtig geleefd.

GIOVANNI: Ja.

ROSA: Ze betaalde wel te weinig loon aan haar dienstmeisje...

GIOVANNI: Te weinig, Rosa? Verdiende je te weinig?

ROSA: Als ze voor iets zal branden, meneer, dan is het daarom. Ik ben een alleenstaande vrouw met een kind die altijd als een slavin moet werken. Hoe moet ik mijn kind opvoeden, zeg dat eens? Ik kan het niet eens behoorlijk aankleden en niet eens voldoende te eten geven.

GIOVANNI: Nu overdrijf je, Rosa.

ROSA: Ik overdrijf niet, meneer. Absoluut niet. Ons Heer mag mij straffen als ik dat doe. 't Is dat ik zo af en toe wat toegestopt krijg van meneer... 't Is zo dat ik mijn kind ook eens kan verwennen en ook eens wat nieuwe kleren kan kopen.

GIOVANNI: Ja, juist Rosa, maar...

ROSA: 't Is dat ik het nu weer zo hard nodig heb, meneer. Ik moet het maandgeld voor mijn kind betalen... en je weet wel dat ik aan je zijde sta. Alleen en uitsluitend aan jouw zijde. Dat je tante mij naar jou stuurt om dat santje op te maken, daar zit ik voor veel tussen, meneer. Voor zeer veel. Ik zeg tegen haar: Madame, heb jij dat mooie santje van Matteo Bandello nog?

GIOVANNI: Jij weet dus ook alles van Matteo Bandello?

ROSA: Alles, meneer. Ook dat hij met zijn blote kont in die vijver te vervriezen stond. God hebbe zijn ziel. Ik zei dus: Heb jij dat mooie santje van Matteo Bandello nog? Want je tante gelooft heilig dat niemand in het dorp iets van haar vrijage met Matteo afweet. Ja, antwoordt je tante en dan zitten wij dat allebei te lezen, te lezen, en te herlezen, tot de tranen uit onze ogen bollen. Droog je tranen af, zegt je tante dan, maar ik antwoord haar: ik heb geen zakdoek om mijn tranen af te drogen en ik verdien hier te weinig om een zakdoek te kunnen kopen.

GIOVANNI: En wat doet ze dan? Geeft ze je geld om zakdoeken te kopen?

ROSA: Zakdoeken? Meneer denkt zeker dat hij ook curie-kardinaal is? Ze geeft me haar zakdoek en ze zegt: Gebruik hem maar eens. Twee eenzame vrouwen moeten elkaar troosten. Desnoods met dezelfde zakdoek.

GIOVANNI: En jullie gebruiken samen dezelfde zakdoek voor dezelfde droefenis?

ROSA: Ja, maar ik moet hem teruggeven en zij mag hem houden.

GIOVANNI: En als jullie samen uitgeweend zijn?

ROSA: Dan zeg ik tegen haar, pas op, hé meneer, ik mag veel tegen haar zeggen, heel veel, dan zeg ik tegen haar: zo'n doodsantje zou ik ook willen. En weet je wat ze mij antwoordt?

GIOVANNI: Neen, Rosa, hoe zou ik dat kunnen weten?

ROSA: Dat heeft mijn neef Giovanni opgesteld, zei ze. Mijn neef Giovanni is een dichter. Hij zal Cicogna over de hele wereld beroemd maken, want hij gaat daar een toneelstuk over schrijven. Is dat waar, meneer?

GIOVANNI: Ja, dat is waar, Rosa. Tenminste, ik hoop het.

ROSA: Kom ik ook in dat toneelstuk voor, meneer? Of moet ik daarvoor betalen?

GIOVANNI: Jij komt er ook in, Rosa, dat is beloofd. Als je maar een goed oogje op tante houdt.

ROSA: Je bent een fijn mens, meneer. Dat heb ik altijd gezegd tegen je tante. Jij bent de fijnste van de drie broers. Voor jou wil ik iets speciaals doen. Heb ik ook altijd gedaan.

GIOVANNI: Iets speciaals?

ROSA: Bij mevrouw bedoel ik. Dat geld moet toch ergens heen. Mevrouw kan het ook onder de armen uitdelen. Onder uw armen, bijvoorbeeld. Daarom ben ik hier. Dat doodsantje moet je nu opmaken. Tante voelt zich niet te best. Je mag er dus wel mee opschieten. Vandaag of morgen gaat ze toch de hoek om. Ga naar mijn neef Giovanni, zei ze, en zeg hem een santje op te stellen. Ik wil het nog lezen voor ik doodga.

GIOVANNI: Meen je ernstig wat je hier vertelt, Rosa?

ROSA: Heeft meneer ooit ondervonden dat ik een leugenaarster ben? Mijn zuster, Amanda, die in de wijngaard van Giorgio Canzabini werkt en getrouwd is met Mario Lucca, die kan liegen, meneer, daar mag je geen gebenedijd woord van geloven. Die maakt je leugens wijs dat je er stom van staat, zo groot als de kerktorens van Genua. Wij noemen haar in de familie onze leugenaarster, maar ik, meneer, ik wil niet zijn als mijn zuster. Ik spreek de waarheid. Je tante zei: "Ik wil het doodsantje nog lezen voor ik doodga". En pas op, meneer, we naderen stilaan het einde. Ze slaapt veel, eet weinig of niets, inviteert om de haverklap notaris Cino da Pistoia, praat hem over haar fortuin, terwijl ze mij laat kreperen voor een hongerloon, en droomt bij nacht luidop, nu, je weet wel van wie. Oude liefde roest niet.

GIOVANNI: Zeg tegen mijn tante, dat ik haar santje zal schrijven. Zeg dat ik er mijn uiterste best voor zal doen. Ik maak er twee, ik maak er drie, dan kan ze kiezen hetwelke haar best bevalt.

ROSA: Als het zo mooi is als dat van Matteo Bandello, dan zal je wel hoog in haar gratie en in haar testament staan. Dan zal ze wel heel goed voor je zorgen.

GIOVANNI: Ik zal je vorstelijk belonen als het zo ver is, Rosa.

ROSA: Misschien kan meneer mij nu wel een voorschotje geven. Ik moet het maandgeld voor mijn kind nog betalen en ik zit platzak. Dienstmeiden zijn zo'n sukkels, meneer.

GIOVANNI: Rosa, je weet dat ik ook uit de handen van mijn broers moet leven. Zolang mijn schrijven niets opbrengt, moet ik leven van het brood dat ze mij toewerpen, daar is niets aan te doen.

ROSA: Jij leeft tenminste uit vier handen, meneer, ik leef maar uit één hand en die gaat bitter weinig open. Daar is ze te oud voor.

GIOVANNI: Goed, daar heb je wat.

ROSA: Veel is het niet, meneer.

GIOVANNI: Rosa, je weet...

ROSA: Ja, meneer, ik weet. Vier handen of twee handen of helemaal geen handen. Welke boodschap moet ik overbrengen?

GIOVANNI: Zeg maar...

ROSA: Of misschien ware het beter als meneer zelf eens met zijn tante ging praten. Zo dikwijls kom je er ook niet over de vloer.

GIOVANNI: Misschien heb je gelijk als je zegt dat ik er te weinig over de vloer kom...

ROSA: Een onvergeeflijke fout, meneer, in deze omstandigheden. In de watten leggen, dik in de watten, als kostelijke druiven. En in het zonnetje zetten.

GIOVANNI: Goed, ik ga erheen... maar...

ROSA: Niet nadenken, meneer. Er kan geen maar zijn.

GIOVANNI: Pizza.

ROSA: Wat krijgen we nu? Pizza?

GIOVANNI: Ja, pizza.

ROSA: Meneer Giovanni doet mij honger krijgen. Ik word een watermeloen als ik aan pizza denk.

GIOVANNI: Ik heb beloofd pizza te bakken voor mijn twee broers, Roberto en Gastone. Ze zijn er verslingerd op. Pizza willen ze, met heel veel ajuin en tomaten.

ROSA: Dan zet ik hem wel in de oven, meneer, en als je geen drie bedrijven lang wegblijft bij je tante, dan is die juist klaar om uit de oven te nemen tegen dat jij terug bent.

GIOVANNI: Rosa, jij bent de bloem van alle meiden uit Italië.

ROSA: Jammer dat ze zo goedkoop zijn, meneer. Je vindt ze langs de straat.
(*Giovanni af*)

ROSA: (*bekijkt het geld dat ze ontvangen heeft*) Mooi. Veel is het niet, maar het is best te gebruiken. (*Rosa af keuken*)